

„Soča“ izhaja vsak petek in velja pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 1.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno trisopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh Kron“ in na starem trgu. — V Trstu v tobakarnici „Via della caserma 3“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soča“ v Gorici v Hilarijanski tiskarni, naročnina pa opravnistvu „Soča“ na Korenjski v Stičeni - vi hiši št. 10 II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina znižuje, ako se oglase pri uredništvu.

Država.

Za slov. ljudstvo, posebnost na kmetih, priredil Mostoselski Z. F.

4.

Najvikša oblast.

Kakor si ne moreš misliti društva brez glavarja, tako tudi država (ker je društvo) ne more biti brez vrhovne oblasti. Vsaka država, kakor smo rekli, se je ustanovila ali vsled podvržbe enemu ali mnogim, ali ker so se vsi radovoljno združili. Vsled tega pa, da prvi ali mnogi, katerim so se vsi podvrgli, ali da so se vsi zedinili, ne priznavajo nikogar nad sabo, imenuje se njih oblast najvikša.

1. V vsaki državi more najvikša oblast le jedna biti; ker denimo (a ni mogoče), da bi bili v eni državi dve med sabo neodvisni oblasti, ni to več ena država; marveč dve sti. Pač pa more biti (in to je mogoče) najvikša oblast v rokah mnogih oseb; vendar tako, da jo imajo skupno vse.

2. Najvikši oblasti ne more se nobena druga oblast upirati v isti državi. Ko bi mogel posameznik svoje privatne volje, to je sebi v prid in najvikši oblasti na škodo, veljavo zadobiti, imel bil ali enako ali pa celo še vikšo oblast, in v tem slučaju bi nehala najvikša oblast biti najvikša. Tedaj brez volje ali zoper voljo najvikše oblasti ne more se nič zgoditi v državi.

3. Najvikša oblast ni obgovorna. Da ima namreč kdo v državi moč siliti jo, odgovarjati se na to ali ono dejanje, bil bi v tem primerljaji oblasti od najvikše oblasti, kar ni mogoče. Pač pa sme ona vsacega prisiliti k odgovornosti, ker stoji nad vsemi. Vsled tega ne more nobeno ljudstvo svojega vladarja za to, kar je kot vladar učinil, obsojati ali celo kaznovati; ker ga varuje in brani značaj popolne neodgovornosti. Mogoče pa je, da so kje pozitivni zakoni, vsled katerih bil bi vladar res odgovoren; a potem bil bi le na videz vladar in taka samovlada bila bi prav za prav ljudovlada, dasi ne očitno.

4. Najvikša oblast je samovladna; ker se ne more nič v tem, kar pripada v njen delokrog, brez njene volje zgoditi, in vse, kar ona stori, mora tudi njena volja biti. Ker, denimo, ko bi mogel kdo v njenem delokrogu kaj učiniti brez njene volje, imel bi zares jednako oblast. Da celo, še vikšo bi imel, ko

bi jo mogel primorati k kakemu činu očitno brez njene volje. V obeh slučajih bi ne bila več najvikša.

5. Najvikša oblast ni presojljiva; ker ko bi mogel kdo njene sklepe ustavljati ali prenejarjati, imel bi v resnici večjo oblast od nje.

6. Najvikša oblast zastopa državo; in to ona sama zastopa: ker ne moremo si misliti države brez najvikše oblasti. Ona sama: ker drugače bila bi v isti državi razen nje še ena država in še ena najvikša oblast. To pa ni mogoče. Zato pa sme le najvikša oblast uveljaviti vse to, kar spada v obseg državne oblasti in njene namene. Bodi pa imetnik najvikše oblasti kdor koli; ali jeden sam, ali mnogi, ali vsi, vsekako je postala najvikša oblast njegova pravica ali vsled radovoljne podvržbe ali zedinbe posameznikov. Zato pa, ker vsakdo sme svoje pravice braniti, sme tudi imetnik najvikše oblasti vse one pogovore prepovedovati, ki bi nameravali, najvikšo njegovo oblast kratiti mu. Tudi je pravo najvikše oblasti ravno zato, ker je ona najvikša, tudi najvikše pravo v vsakej državi. Ali: Pravo najvikše oblasti je pogoj pravici vsacega posameznika, in pogoj je vikši od pogojenega.

5.

Raznotere državne oblike.

a) Gledé na nastanek države: Vse države se ustanavljajo ali vsled radovoljne združbe ali radovoljne zedinbe, in podvržbi more biti povod potreba tujeje varstva ali podpore, ali premoč ali verstvo. V 1. slučaju je ljudovlada, občinstvo, v katerem je vsem skupno vse, oblast in pokorščina, v katerem ni nikdor gospodar in nikdor podanik; ampak vsi so si enaki. V 2. slučaju je ali: dedna ali patrimonijalna država, ali vojaška država ali teokracija.

Opazke. Napačno je misliti le pri monarhijah o patrimonijalnih itd.; tudi mnogih gospodstvo more imeti jednake podloge. Bodi pa kterej državi faktilna podloga ktera koli, oblast jednega ali mnogih vsled prvotnega prava ne more segati dalje, nego je treba, da se prvotne pravice uresničijo. To pa navadno ne velja v vojaških državah in bogovladah; ker v obeh slučajih ni mogoče omejeti najvikše oblasti, in to zato ne, ker vojaške države nič ne veže, da bi osobito zmagaucem njih pravice priznovala, in v bogov-

vladi deluje vladar po ukazih boga, čegar oblast pa vse druge presega. Ali to gre le tako dolgo, dokler nadvladati premoč ni vera —

b) gledé na imetnika najvikše oblasti. Ali ima najvikšo oblast: jeden sam, ali: mnogi, ali: vsi. V 1. slučaju je monarhija, v 2.: aristokracija, v 3.: demokracija.

Le tam je prava monarhija, kjer stoji na čelu jeden sam, niti mnogim niti vsem odgovoren vladar; le tam prava aristokracija, kjer mnogi niso niti jednemu niti ljudstvu (vsem) odgovorni, le tam demokracija, kjer je ljudstvo en del svoje oblasti izročilo ali jednemu ali mnogim; le da so ti vsem odgovorni.

Nadalje: Oblast jednega ali mnogih je dedna ali ne, in v tem slučaju se monarh in aristokratje a) ali izvolé, b) ali po žrebu (ali kako drugače: avgurij) določijo.

Ni neobhodno treba, da stli monarhija in aristokracija dedni. Vendar stoji vladar v dednih monarhijah in aristokracijah na trdnih nogah.

Očividno pa je lahko mogoče, da si v izbornej državi volilci, to je oni, ki imajo pravico imetnika najvikše oblasti voliti, prisvojé kak izvanreden vpliv nanj, bodisi s tem, da si pridržé zraven še drugo neodvisno oblast, ali s tem, da izvoljenca s kako odgovornostjo kroté in v strahu imajo. Sicer je izborna monarhija Evropi mnogo nezgod naklonila, posebnost v srednjem veku v sev. deželah in v novem času na Poljskem. Kjer so pa tako zvaui aristokratje ljudstvom odgovorni ostali, tam je prav za prav le demokracija. (Rim je bil za časa Koriolana v principu le demokracija.) —

Aristokraciji in demokraciji pravi se ljudovlada ali republika. Vendar zastopajo v pravej aristokraciji občinstvo le aristokratje: vsi ostali so podaniki. V demokraciji so občinstvo vsi skupaj.

(Dalje prih.)

Dopisi.

V Gorici, 18. jan. (Izv. dop.) Toraj umrl je tam v zaporu, na bavarskeji meji, ón glavni rogovilež

LISTEK.

Leto dni med Slovaki.

(Konec.)

Mnogi radi primerjajo Slovence Slovakom. Koliko je na tem podobnosti zgodovinske, videli bodemo skoro. Slovenci so se jeli pomikati v drugi polovici VI. stoletja, ko so Longobardi (568) zapuščali Dunav v Panonijo, Norik in Karnijo, ter so prodrli počasi v današnje gornjo Avstrijo, Štajersko, Koroško in Kranjsko, celo na Tirolsko, Friulsko in v Istrijo. Nas Slovence so najprej razdvojili Srbi in Hrvati in za njimi Magjari popolnoma v dva dela. Eden del je bil potisnen v Mezijo, drugi del je pa ostal tam, kjer še danes prebivajo Slovenci. Mi namreč trdimo, kakor Miklošič, da so bili današnji Bolgari in Slovenci nekadašnji eden narod, katera sta govorila eden jezik. Po naši sodbi sta si bolgarski in slovenski jezik najpodobnejša izmed vseh slovaških jezikov. Ali ti prvotni Slovenci so se otujili drug od drugega; živeli niso v nikakoršni dotiki med seboj; ti so se razvijali po svoje v Bolgariji, kjer so l. 678. osnovali državo Bolgari, ki so bili uralo-finskega rodu; pomešavši se s Slovenci, izgubili so Bolgari svojo narodnost, da je v X. stoletji že vse slovensko, samo njih ime bolgarsko se je ohranilo še do danes, katero so tudi Slovenci sprejeli. Slovenci so se razvijali po svoje, da je danes med njimi in Bolgari velika razlika. Bolgari so imeli silno državo, kateri je napočil zlati vek za

Simeonovega vladanja (893—927); njih vladar je bil cesar Bolgarjev in gospodar Grkov. Slovenci so pa živeli pod svojimi knezi in niso bili nikedar imenitni v zgodovini. Nemci, so jih zgodaj podjarmili ravno tako kakor Magjari Slovake. Slovenci so prejeli rimsko, Bolgari pa grško kulturo. Imena krajev, vasi po Avstriji, Štajerji, kjer sedaj zgoli Nemci prebivajo, dovolj so jasne pričé, da je tu nekadašnji prebival naš rod. Njegovi žilavosti imamo zahvaliti, da ni bil ves narod pomencen, kakor n. pr. nekadašnji polabski Slovani, katere so Nemci popolnoma zatrli in jih asimilovali svojemu idijonu, tako da je ta slovanski narod izginil iz zgodovine.

To je zgodovina Slovencev in Slovakov. Nas zatirajo Nemci, nje Magjari; mi smo na slabem, tudi oni; vendar smo mi mnogo na boljem, nego naši bratje Slovaki, kar bomo tudi pojasnili o svojem časi. Enaka zgodovina, enaka osoda.

Dostikrat smo slišali trditi, da je Avstrija neko zavetje Slovanom; Avstrija leži med pangermanizmom in panslavizmom, v Avstriji najdejo zavetje vsi v svoji narodnosti tlačeni narodi; tako od nekadanjega poljskega kraljestva ima še le današnja Galicija narodne šole in narodno upravo. Rekli bodemo, da v tem tiči nekoliko resnice, če primerimo, da je nam v Avstriji boljce, nego tistim Slovanom v Nemčiji, katere so že Nemci zatrli, in kar je ostalo, uničujejo še neusmiljeno. Zavetja v Avstriji nimajo Slovaki danes nikakoršnega. Pred dualizmom bilo je za nje veliko boljce, ali sedaj so v magjarskih rokah. Če bomo imeli kedaj v Cislajtaniji še tako slovansko vlado, Slovakom ne bode mogla dati ničesar. Okolo l. 1860. bili so po gornjem Ogerskem na gimnazijah nameščeni sami

češki profesorji; prišla je ustava, Magjari so Slovane spodili, in na njih mesto postavili magjarske profesorje. Tako je še danes.

Slovaki so razširjeni po gornjem Ogerskem na zahodnih Karpatih, zlasti pa prebivajo na severozahodni strani Ogerske, njih meje segajo do Požuna, blizu Pešte čez Levo, Losonec, Rožnjavo (Rosenau), Košice (Kaschau), Ujhely in Unghvár; tu se Slovaki dotikajo z Rutenci na severovzhodu do Tatre; a od Tatre naprej proti zahodu do Beskidov so Poljaki njih sosedje. Slovaški jezik ima pri sv. Martinu svoje središče. S početka so bili „tertia pars regni“; imeli so svoje kneze. Zadnji knez slovaški je bil Matej Trenčin; po njegovi smrti niso imeli več svojih knezov; Magjari so jih popolnoma podjarmili in jeli grozno tlačiti.

Koliko je Slovakov? Statistika poroča, da je Slovakov¹⁾ v spodnji Avstriji 7.513, na Moravskem 73.877, v Bukovini 1.844, na Ogerskem 1.704.312, v srbski vojvodini (takrat) 25.607, v Slavoniji 360; torej vseh vkup 1.813.524. — G. Fr. Kolb pa poroča²⁾, da je Slovakov na Ogerskem 1.613.944. Dasi točno ne moremo določiti število prebivalstva, vendar smemo trditi, da je vseh Slovakov vkup dva milijona. Tudi ne verujemo, da bi bilo toliko Magjarjev, kakor naši šolski zemljepisi uče, ampak nam je merodajno število Kolbovo, kateri trdi, da je Magjarjev 4.333.907.

Slovaki so razprostranjeni po vsem Ogerskem; celo sredi Ogerske v Čabi in njeni okolici imajo svoje naselbine, kjer so svoj jezik še do danes ohranili.

Kar se vere tiče, polovica njih so katoličani, polovica luterani.

Res je, da sem se namenil samo o Slovaki pi-

bivših goriških „irredentistov“. Ime mu je bilo pravo pravcato napolitansko Jamšek, in imel je še nekje 5 mesecev sedeti, pa je prišla smrtna kosa ter pokosila je „un nostro patriota“ tam v tuji zemlji, po katerem žalujejo „molti patrioti“. Tako je pisal te dni „Impertinente“, ki je sedaj glasilo goriških lahonorov Trstu. In moj prijatelj, z močno zakrivljenim nosom, (je sin Abrahamovih potomcev), mi je pokazal mrtvaški list, da bode denes ob 8. uri zjutra maša zadušnica po ranjcem, pa da jih pride mnogo „patriotov“. Tedaj zdaj so vsi prosti: Tabaj je ušel, Jamšek je umrl, druge somučenike sem pa uže po goriških ulicah videl sprehajati se. — Pravijo, da so v gledališči, kjer so bile veselice za revne, prav malo dobili, pa tudi vsak, kar nas je poštenih rodoljubov, ne gre rad h koncertom, kjer se našemu jeziku niti drobtinica ne privoščijo. V Gorici živijo tri narodnosti. In prav pametno bi bilo, da tedaj, kedar se napravi javna veselica v gledališči za blag namen, naj se spoštujejo vse tri; vsaj imamo tudi nekaj slovenskih magnatov v mestu na zgorej, ki bi, če bi bilo tako, radi dali par ranjev. — Kandidatinje tuk. c. k. dekluške šole, mi je pravil prijatelj, katere je naš bivši general izvežbal, so prav dobro pele; pa verjamem, vsaj v cerkvi sem jih enkrat slišal peti, in držale so se trdno na koru. —

Tudi jaz, z vsemi svojimi, sem se podpisal na polo za popisovanje ljudi, a moža komisarja nista imela nobene slovenske zapisnice; bile so vse nemško-italijanske. Prejel sem ga, naj mi da slovensko, a mož me je prosil, in ker se poznavam, mi je rekel, da sem jaz stoprv drugi, ki se repenci in punta, drugi Slovenci po mestu so podpisali take pole. No, pa sem vzel pero in sem lastnoročno podpisal: „Boštjan od ranjcega Jurja s Kranjskega itd., govori in piše slovensko, kakor tudi vsa njegova družina. Na Kranjce se pa v Trstu in v Gorici lahi hudo jeze in uže davno bi nam srečno pot želeli, ko bi nas videli odhajati po železnici z goriške postaje „con la carta senza ritorno!“ — proti Postojni. Zato pa sem povedal, da sem s Kranjskega, kar gotovo ni storil kakšen „čuk“ iz Grgarja ali Krasa, nego je vpisal: „di Gorizia“. —

To pa je prav, da dobimo davek (ali dac) na žganje, in še prenizek je. Posebno v naših hribih se več špirta in s tem zmešane vode popije, nego drugzega, in kakšen bode naš mlajši rod, če pojde to žganjepivstvo tako naprej? Videl sem uže večkrat, kako plača oče svojemu komaj 7 letnemu sinu 1½ „kvartinca“ žganja za zajutrek. „Fante se ugreje“, mi je odgovoril, ko sem ga svaril, da tako ni prav. „Kafe“ je za gospode, se je mož odrezal! Mnogo teh malih žganjarskih „knajp“ bode sedaj manj, ker morajo zraven „patente“ še „dac“ plačevati — in to je prav! Vžitinski davek je prevzel po Goriškem in v mestu znani rodoljub g. Gorup iz Trsta za tri leta. Pri uradu so večinoma sami Slovenci, med temi i znani rodoljubi, to je kaj lepo od g. Gorupa, da se ozira pri oddajanju služeb največ na domače ljudi. Prihodnjč vam bom, g. urednik, uže kaj več o pomenu „daca“ pri mestnih volitvah povedal ter naznanil, kako se je poprej godilo in žugalo, ko smo imeli volitve od strani „dačnega personala!“

Bil sem tudi jaz pri Štefanu (v hišvi Faiferjevi) v gostilni, in našel sem mnogo goriških odličnih rodoljubov tam. Glejte, kako bi bilo to fletno, da bi se Slovenci vsaj dvakrat na teden zvečer tam zbirali, ter osnovali tako zvane „jours fixes!“ Mi, ti mladi,

sati, ker pa sem že na Ogerskem, bodi mi dovoljeno, da tudi kaj o drugih Slovanih povem, katere je osoda zanesla na Ogersko, kjer uživajo vsi Slovani enako, žalostno osodo; katerih zgodovino pisati, pravijo, da pomeni, pisati zgodovino trpljenja in tlačenja. Poleg Slovakov srečamo Srbe v Banatu in po Bačkej; na zahodu Hrvate in Slovence. Še le zdaj vidimo, kaj pomeni zlasti srbskohrvaška selitev v XVI. in XVII. stoletji, katera je Hrvatim in Srbom več škodovala, nego koristila. Hrvaške rodovine, katere so se naselile po Ogerskem, kjer še danes prebivajo po mošonjske, šopronske, železne in požunske županiji v sto in sto vašeh, govore čakavski. Med temi čakavskimi Hrvati nabiral je hrvaški jezikoslovní purist Fr. Kurelac narodne pesmi. In ko je hodil od vasi do vasi, poizvedeli so zanj Magjari misleč, da je ovaduh, vtaknejo ga v zapor. Bile so preiskave, in ko je sodnik izpoznal, da je Kurelčevo delo nedolžno, da ni opasno Magjarom, izpustil ga je iz zapora. Kurelac je izdal svoje pesmi, ki jih je tu nabral; v predgovoru opisuje to zgodbo. Nekateri Hrvate je osoda zagnala celo v Moravsko in Avstrijo; še dan danes tu živi kakih 8000 duš.3) Ti so tedaj povsem otrgani od svoje matere domovine in od vseh strani obdani z nemškim in magjarskim narodom. Gotovo da se ne bodo duševno razvili nikedar, še menj pa, da bi si ohranili svojo narodnost. Vseh Hrvatov na Ogerskem je po Brachelliju 71.926, po Kolbu pa 120.092 (Izdanje od 1. 1879). Vseh kajkavcev (Slovencev) in čakavcev (Hrvatov) na južnozahodnem Ogerskem je našel Šafarik 145.000. Vidi se, da so trditve učenih mož tako različne, da človek ne ve, ker sam ne more prešteti prebivalcev, komu bi veroval, zlasti kadar se razlike tako velike.

bi si marsikaj pridobili, za pozno življenje v narodnem obziru od učenih starih rodoljubov. —

„Hotel pension“ bodo, kakor se sliši, prav gotovo osnovali nekateri goriški bogataši v družbi s tržaškimi, med prvimi so tudi tukajšnji baroni Ritter. Kdor bo živel, bode videl i to novost za Gorico.

Boštjan.

Iz Solkana, 18. jan. (Izv. dop.) — Kakor je bilo naznanjeno v zadnji št. „Soče“, napravila je solkanska čitalnica 16. t. m. zvečer veselico v prid po potresu vnesrečnim Hrvatim. — Bali smo se, da iz našega dobrega namena ne bode nič, ker je bilo v saboto in nedeljo vreme neugodno. Veselica se je vendar nepričakovano dobro obnesla. Iz Gorice smo imeli sicer prav malo gostov; le nekateri krepki možje, ki se ne ustrasijo burje, počestili so nas s svojim dohodom. Tudi nekotiko dobrih znancev iz okolice je prišlo. Tem bolj se so pa zanimali za veselico naši domači ljudje, ki so prišli v obilnem številu. Zelo nas je veselilo, da so se je vdeležile vse odlične družine solkanske. — Vse točke programa so se dobro vršile. Posebno zanimiv je bil govor, ki ga je imel eden čitalničnih udov. Živo nam je naslikal veliko gorje in strašne posledice, ki jih povzroči potres. Navedel je poleg onega na Hrvaškem še več drugih iz prejšnjih časov, prišel zopet na sedanost ter omenil, v katerih deželah ljudje največ terpejo po potresu. Konečno je spodbujal k bratovski zloznosti in radodarnosti, ki ste najboljše pripomočka, da se zavarujejo žalostni nasleđki fizičnih in moralnih potresov. Besede, ki jih je g. govornik povedal, se ne tresejo iz rokava; treba je pridno prebirati marsikatero knjigo in marljivo iskati letnice v zgodovini, kakoršnih potrebuje v svoj namen. — Z deklamacijo, ki je sledela govoru, bili smo popolnoma zadovoljni. Pesen „Mrtev vojak“ iz „Vrteca“, katero je deklamoval nek deček v popolno zadovoljnost občinstva, se je kaj dobro zlagalo z igro „Star vojak in njegova renjenka.“ V igri smo občudovali spretnost 12—14 let stare mladine, ki je čez eno uro kratkočasila občinstvo in pokazala, da je zmožna se marsikaj lepega naučiti, če ima tega, ki jo zna prav voditi in spodbujati k pridnosti. — Koncu je bila tombola z dvema dobičkoma, katera je sreča primerno razdelila. — Likavnik (Bügeleisen) je dobila gospodična plemenite družine, ki prebiva v Solkanu. Gospod Krševani iz Dornberga in še neka ženska dobila sta tombolo, kar je mnogo smeha povzročilo. Zadnji dobiček je bil namreč lemež; g. K. je moral srečkati s svojo tekmovalko, predno ga je odnesel v Dornberg. Naj mu dobro orje zemljo! —

Z vspehom te veselice smo prav zadovoljni. Nabralo se je 53 gl., od katerih čitalnični odbor le toliko vzame, da pokrije male veselice stroške; vse drugo pošlje v Zagreb. — Tudi pri skupni večerji smo se dobro imeli. Napivalo se je mnogo zaslužnim možem naše čitalnice, nekaterim na blag spomin, drugim, ki so začeli pozneje v njen prid delovati, pa na zdravje. G. nadučitelju Ing-u se je hvaležno pripoznalo, da je mladina, ki je njegovo šolo obiskovala, se vrlo dobro izurila v slovenščini, česar večkrat pogrešamo še pri velikih diletantih viših studij. Star vojak je imel nad tem svoje veselje, da ga je po veselici obdalo več srečnih otrok, ki niso vedeli od radosti kaj početi. Pomnili bodo ta lepi večer, ko so

V Mejumurji je kajkavcev 55.413. V Čakovcu imajo magjarsko preparandijo.

Tudi za Srbe po Bačkej in Banatu in kraj Dunava do Budima slišimo, da silno propadajo 4), kjer koli jih sreča Nemeč ali Magjar. Tu jih je danes jako malo, če preudarimo, koliko tisoč in tisoč rodovin srbskih se je nekedaj preselilo na Ogersko. Po Kolbu je Srbov na Ogerskem 397.954, po Šafariku 5) 532.000, po Czörnigu 6) 397.954. Tudi mi trdimo kakor Jagić, da je Srbov na Ogerskem okolo 500.000. Stvar je res dognana, da imajo Srbi v sebi silno asimilacijsko moč; to je sicer naravna moč, katero pa naposled tudi premaga nenaravna moč magjarizacije. S to selitvijo so Srbi sebi mnogo škodovali; prevarili so se, da bodo tu našli srečnejšo domovino, kjer so pogoltnili že mnogokateri grizljivi tujega naroda. Prej so bili pod turškim jarmom v Srbiji in drugod; ker so jih pa Turki vendar preveč tlačili, preselilo se jih je mnogo na Ogersko s svojimi patrijarhi.

Rutence smo že omenili; njih je na Ogerskem po Brachelliju 440.600, po Kolbu pa 423.873.

Edini naši rojaki na Ogerskem še so nam ostali, da tudi o njih poročamo. Štajerci jih navadno imenujejo Prekmurce, ker so onkraj Mure. Slovensko slovstvo je duševna last vseh Slovencev, ali Slovenci na Ogerskem nimajo tega deleža; oni so popolnoma sami za se. Njih število ne preseza po Brachelliju 44.862, a Kolb jih ima v svoji statistiki 52.379. Po Schmittu je na Ogerskem 55.000, v Vojni krajini pa 3.000 Slovencev; torej vseh vkup pod ogersko krono 58.000. Temu najnovejšemu, zanesljivemu viru tudi mi verujemo, da jih je toliko. (Glej: Statistik der österreichisch-ungarischen Monarchie von F. Schmitt, Wien 1878.) To je sicer le pitica na magjarskem zem-

prvikrat stopili pred občinstvo kot igralci na odru ter si pridobili od vseh navzočih obilno pripoznanje in pohvalo svoje pridnosti; — da bi tudi lepah naukov ne pozabili, ki se nahajajo v zgorej omenjeni igri!

Z Dunaja, 18. januarja. (Izv. dop.) Danes se je zopet vrnilo živahno gibanje v dunajski lesenjači s zborovanjem poslanske zbornice. Poslanci so našli nekako novo situvacijo, ker dveh prejšnjih ministrov ni bilo na svojih mestih, odkar sta dobila minister pravosodja baron Streit in minister kupčijstva plem. Kremer nepričakovano svoj odpust.

Mesto prvega je zasedel začasno dr. Pražak, drugo pa Goričanom dobro znani in Slovincem prijazni in pravični baron Pino.

Prememba ministrov prišla je vsem časopisom nepričakovano, in vsak ugiba s svojega stališča vzroke, iz katerih se je to zgodilo. Dunajski fišter je našel koj prave vzroke, ker tako modruje: Taaffejevo ministerstvo ima namen spravo narodov, toraj je s praveditvijo, toraj ni bil v tem ministerstvu minister Streit, preprič, na svojem mestu in je moral iti; enako ni bil na svojem mestu kot minister velike države za kupčijstvo Kremer, k r a m a r c e k, ker za to je treba večjih mož. Morda se to šaljivo tolmačenje prostega ljudskega uma še naj bolje situvaciji prilaga.

Ob enem je danes dunajski uradni časnik priobčil 12 novih udov za gosposko zbornico, kateri vsi k desnici pripadajo; s tem je storil grof Taaffe velik korak naprej, vendar pa ne bo še to zadostovalo v dosego večine v gosposki zbornici, in treba bo še nekoliko udov v njo potisniti. Bolje bi bilo, ako bi se bilo to že sedaj zgodilo, ker bi ne bilo treba med ustavoverci dvakrat za isto stvar razdražbe delati. Ali grofu Taaffeu pomanjkuje potrebne odločnosti in enerzije, in treba ga je za vsako reč proti dregati in potiskati. Slovenski poslanci jako obžalujejo, da se ni odšlim ministrom pridružil tudi minister za nauk in bogočastje, ker s tem možem se ne da nič na naravnem polji doseči. Pa morda pride tudi za njega dan ločitve, ako se ne bo resno lotil enakopravnosti jezikov dejanstveno izpeljovati.

Ta hitra prememba ministrov me spominja na severno-amerikansko vojsko leta 1864, v kateri je predsednik Linkola tudi prav hitro generale in vojne poveljnike preminjal, dokler ni prišel na vrsto pravi možak v slavnoznanem generalu Grant-u; si licet parva componere magnis, dela enako z ministri tudi grof Taaffe, in upajmo, da se bo kmalu tudi njemu posrečilo odločne in sposobne možake za ministre si izbrati, da se potem dožene mir in sprava med narodi!

Politični pregled.

Taaffejevo ministerstvo se je ta teden nepričakovano kar nagloma nekaj spremenilo. Ministra Streit in Kremer sta odstopila; na njuno mesto stopil je dosedanji minister dr. Pražak kot justični minister in bar. Pino kot trgovinski minister. To imenovanje je avtonomistom jako ugodno. Od pravosodnega ministra priča-

ljevidu, katero bodo Magjari s časom lahko izbrisali kar z enim prstom.

Tako smo prehodili vso Ogersko zlasti tam, kjer prebivajo Slovani; našli smo jih povsol raztrosene, Slovake, Slovence, Hrvate, Srbe in Rutence. Teh narodov slovanskih, katerih je vseh vkup čez 3 milijone, osodo imajo v oblasti Magjari, katerih je nekoliko čez 4 milijone. In ko bi samo to bilo, gospodujejo še nad drugimi narodnostmi; zatirajo jezike drugih narodnosti; Slovakom so pokopali narodni zavod „Matico“, katera je izdala toliko in toliko koristnih knjig.

Bilo je potrebuo. Da smo se vsaj površno seznanili tudi z drugimi narodi slovanskimi na Ogerskem, ne samo s Slovaki; prihodnjč bomo se pečali samo s Slovaki. Ker je mnogo Slovanov na Ogerskem, upali so rodoljubi, da si bodo pridobili vsaj kako politično veljavo: vedno se je povdarjalo v Pešti, da vendar Magjari ne smejo tako samooblastno zatirati Slovanov, nič ni koristilo; zategadelj je nekedaj Ljudevit Gaj, ustvarnik ilirizma, zagrmel Magjarom v Pešti: Vi ste samo majhen otok sredi slovanskega morja; ne vznemirujte ga, da vas ne poplavi.

Anton Terstenjak.

1) Handbuch der Geographie und Statistik des Kaiserthums Oesterreich von Dr. H. F. Brachell, 411, pag. 107 (Stein und Hirschelmann).

2) Handbuch der vergleichenden Statistik... von g. Fr. Kolb. Leipzig. 1879.

3) Po Czörnigu.

4) Jagić: Historija književnosti naroda hrvatskoga i srbskoga. Staro dobo. Zagreb 1867.

5) Slovansky národopis.

6) Ethnographie der oester. Monarchie in Statistisches Handbüchlein 1861.

kujemo, da zaukaže tudi za Slovence enkrat slovensko uradovanje, in da nam odpravi uradnike, ki niso sposobni za slovenske uradne službe.

Bar. Pino pa je na Goriškem že davno dobro znan kot namestništveni svetovalec v Gorici in potem kot tržaški namestnik. Znano je, da se je v Gorici marljivo učil slovenščine, in da je bil tu in v Trstu Slovincem pravičen. Tržačani, ki niso zagrizeni Italianissimi, ga tudi z veseljem pozdravljajo, in upajo, da bo za njih mesto kaj zdatnega storil.

S to ministersko spremembo se je Taaffe še bolj utrdil, kakor tudi nemški nacionalci priznavajo.

Gospodskazbornica se je tudi pomnožila za 12 udov, ki pripoznavajo politiko avtonomistov. Ti-le so: Franc grof Coudenhove, iz stare avstrijske rodbine. Max bar. Gagern, tajni svetnik, prej v službi v avstrijskem vnanjem ministerstvu, in, kakor ga poročevalec vsled mnogega osebnega občevarja pozna, eden tistih mož, ki znajo tudi na najvišem mestu enakopravnost priporočati in v avtonomistnem zmislu za blagor Avstrije skrbeti. Josip baron Helfert, kot avstrijsk zgodovinopisec. Dr. Ant. Randa, Čeh, učen, iskren rodoljub in znan jurist. Ivan Nep. Rotter, opat benedikt. samostana, spada k česki narodni stranki. Grof E. Stadnicki, bogat poljski plemenitaš. Dr. M. Zybliekiewicz je znan kot veljavni poljski vodja. Ed. bar. Tomašek, nekaj tudi v službi zunanjega našega ministerstva. Iv. grof Tarnowski, doslej poslanec gališkega okraja v državni zboru. Jos. vit. Szujski, prof. poljske zgodovine v Krakovem. Grof Karol Seilern-Aspang, moravski graščak in grof Schönborn, česki plemenitaš.

Nemška nacionalna stranka se tolaži, da ostane kljub pomnoženju v gospodski zbornici ona večina, ki je dozdaj glasovala s Schmerlingom.

V državnem zboru, ki se je zopet sešel vtorek, predstavil je predsednik grof Taaffe zbornici nova ministra Pražaka in Pinota. Pravosodni minister je predložil zbornici načrt, ki bi varoval upnike pred takimi dolžniki, ki na drobno svoja posestva prodajajo. Potem je prišlo na vrsto drugo branje zoper oderuhe. Poslanec Greuter je po svoji stari navadi gorke štel "liberalcem", in je rekel, da prašanje oderuško je prav za prav judovsko prašanje.

Kolikor se sliši, agitacija se začneja proti judom tudi na Moravskem in se širi dalje in dalje po Avstriji.

Hrvaški zbor je volil, kakor smo zadnjič povedali, regnikolarno deputacijo, ki se bo z Madjari dogovarjala zaradi združenja Vojne krajine. Sabor se je po tej volitvi za zdaj zopet zaprl.

Erdeljski Rumunci hočejo prenehati s svojo pasivno politiko, in skušali bodo kar mogoče svojih poslancev poslati v peštanski zbor. Madjarom to gibanje ni po volji, ker jim nastane opozicija tudi od te strani. Prav je tako.

Srbski knez je slovesno odprl novo skupščino. Povdarja prijazne odnose do drugih vlad, posebno pa prijazne razmere do Avstrije, in z veseljen omenja, kakó ga je bil prešlo poltje prijazno sprejel naš cesar. Ob enem naševa mnogo novih nalog za skupščino, zlasti tudi potrebo preustrojitve šol. Skupščina in zbrani poslušalci so z navdušenostjo sprejeli knezov govor.

Grški vnanji minister pravi v nekem privatnem pogovoru, da Grška je oborožena, in da ne more odstopiti od vojske, če Turška ne vravna grških mej po berolinskih določbah.

Mirovno sodišče je splavalo po vodi. Diplomati se živahno posvetujejo, kako bi jo ukrenili drugače.

Rusija se z Vatikanom čedalje bolj sporazumeva, in kakor rimska "Aurora" poroča, je Strossmayer kardinalu Nini pisal, da bi imelo dobre nasledke za katoličanstvo, ko bi papež Slovanom privolil zopet privilegij za bogoslužje v slovenskem jeziku.

Italijanskega kralja s kraljico je na

njunem popotovanju po Siciliji ljudstvo sprejemalo z navdušenostjo.

Rusija in Avstrija se neki zopet približujeta.

Rusi roparske Tekince zmagujejo.

Domače stvari.

Novi cestni odbori na Goriškem. Ker je minula 6 letna doba dosedanjih cestnih odborov, vrše se zdaj volitve novih odborov za vse skladovne okraje razen Sežane. Za goriško okolico bila je volitev včeraj v dvorani deželnega zbora pod predsedstvom deželnega odbornika g. Ivana Gasser-ja. Dasi je bilo slabo vreme, prišli so župani in podžupani od vseh strani, celó iz Tribuše in Čepovana, samo iz bližnjega Mirna in iz Sovodenj ni bilo nikogar. (In Sovoduje leže zdaj na novi skladovni cesti!) Vseh volivcev je bilo 61. Izvoljeni so večinoma soglasno vsi dosedanji odborniki razen g. pl. Ant. Monari-ja iz Sempasa, na kojega mesto je prišel g. pl. Fabris župan števerjanski. V cestnem odboru za goriško okolico sede zdaj ti gospodje: Andrej Kocjančič (dež. poslanec) iz Podgore, Anton Jakončič iz Šmartnega, Konrad pl. Fabris iz Števerjana, Jože Narut iz Standreža, Josip Sinigoj, župan doruberski, Josip Faganel, dež. poslanec, iz Oseka in Anton Kofol, župan Čepovanski. Predsednik še ni izvoljen, pa ostane skoro gotovo dosedanji g. Andr. Kocjančič.

Za ajdovski okraj je bila volitev dne 12. t. m. pri Rebku pod predsedstvom ajdovskega župana g. Danijela Godina. Izvoljeni so vsi dosedanji odborniki, to je gg. Andrej Robič, župan Rihenski, kateri je soglasno potrjen tudi za predsednika, Danijel Godina župan ajdovski, Anton Favetti, župan škrljski, France Leban, župan črniški, Miha Blaško iz Lokavca, Filip Terpu iz Križa in Jožef Valič župan kamenjski.

O izidu drugih volitev sporočimo prihodnjič.

Dr. Jos. Tonkli se je vrnil v nedeljo na Dunaj v državni zbor.

Novi trgovski minister, bar. Pino, se je na častitanje pol. društvu "Edinost" brzojavno zahvalil z besedami: "Lepa hvala".

Naše veteransko društvo imelo bo 23. jan. ob 10. uri dopoldne v dvorani "Restaurant Europa" svoj drugi občni zbor.

Na dnevnem redu so tudi pravila za ustanovitev posebnega podpornega društva.

Kolikor smo izvedeli, šteje to društvo zdaj že okoli 1700 udov. Tudi po Ipavski dolini so začeli pristopati. Ta napredek je za naše razmere potreben, in z veseljem ga spremljamo.

Sneg se je prikazal v torek prvič to zimo v Gorici. V sredo ga je nametlo za tri palce; ali južno vreme, ki je nastalo v četrtek, ga dobro je in odnaša. V naših gorah ga je padlo na čevlje visoko.

V **tukajšnjem gledališču** napravi goriški municipij tudi eno zabavo za dobre namene. Upamo, da bodo znali bolje gledati na razmere med stroški in dohodki, kot se je gledalo on dan, ko je ostalo od 1800 gl. le nekaj malega na polovico čistega.

Samozres se je sprožil včeraj neki ženi, ki prodaja na vratih na Travniku. Nek gospod ga ji je bil dal shraniti. Ko je ta odšel, prime ga ona v roko, in takoj ji pokne kot strela močnega topiča. K srbi ni zadel nikogar, da si je šlo mnogo ljudstva mimo. Zadel je v šipo okna nasprotne štacune. Ljudstva se je takoj nabralo veliko. Mož ni prišel po nevarno orožje, in ne vé se, kaj je nameraval z njim.

Nabrežina je podelila vit. Bosizio-u, okr. glavarju v Sežani, častno občanstvo.

Poštno vodstvo ne potrebuje slovenskega jezika pri poštnih asistentih za Primorsko in Kranjsko, ker zahteva za tako službo vnanje samo italijanščine. Kaj pa hočemo več?

Slovanska čitalnica v Trstu napravi ta predpust veselice: 22. jan., 29. jan., 12. feb. in 26. febr. Začetek vselej ob 8 1/2 zvečer.

V **Trstu** je bilo lani rojenih 2178 moških in 2041 ženskih, zakonov sklenjenih pa 944. 171 je bilo več rojenih nego jih je umrlo.

Tržaški irredentovci so po svojem stalnem v ta namen delujočem odboru Garibaldiju pisali, da naj pri sedanjih velikih shodih za občo volilno pravico povsod navdušuje italijansko ljudstvo, da Trst in druge "neresene" dežele kmalu "rešijo". In stari Garibaldi jim je to obljubil! Tako naglo se še ne izpolni njih želja; do tega pa "Primorski Slovenci, vstanimo"!

Narodna čitalnica v Kobaridu izvolila je dne 16. prosinca pri izrednem občnem zboru za častna uda č. g. g. Simona Gregorčiča, kaplana v Rihens-

bergu in Ignacija Gruntarja, notarja v Logatci imata za društvo kot ustanovnika svoje zasluge.

Tržna poročila začnemo s prih. št. in potem vsakih 14 dni prinašati tudi v našem listu, in želimo s tem ustreči marsikomu.

Cesarjevič Rudolf pojde popotovat v jutrove dežele, naureč v Palestino in Egipt. Ladija Miramare pride že konec t. m. iz Pulja v Trst za visokega potnika; iz Gorice so pa že odšli v Trst knez Hohentholc, grof Palfi in grof Wilczek in pa ogerski poslanec dr. C. Emmer.

Katoliško-politiška čitalnica v Čepovanu vabi svoje udeležence k občnemu zboru dne 23. t. m. ob 3. popoldne.

Razun v pravih določenega dnevnega reda se bo tudi razgovarjalo in sklepalo o peteciji do v. državnega zbora proti nameravanemu povišanju hišnega davka.

Slovanski koncert na Dunaji na korist unesrečenim Zagrebčanom napravijo slovenski dunajski dijaki in pevsko slovensko društvo 27. jan. v dvoranih c. kr. vrtogradnega društva. Sodelovalo bo več znanih slovanskih umetnikov.

Na korist po potresu unesrečenim Zagrebčanom napravijo 23. t. m. v dež. gledališču v Ljubljani dram. dr., "Sokol" in čit. pevski zbor veliko akademijo.

Dr. Pestotnik, primarij ljublj. dež. bolnišnice, je za mrtu dom umrl nagle smrti.

Nova hrvatska knjiga. V Zagrebu je v tiskarni "Narodnih Novin" izšla nova brošurica na 4 polah, katero je spisal in založil Franjo Kuralt, tajnik hrv. slavn. gospod. društva. Knjižica je naslov: "Trsna ušili phylloxera vata trix. Kratak naputak vinogradarom", ter je koncu knjige pridejanih 18 slik trsne uši, kako da se razvija in širi. Cena knjižice je 50 kr., ter se dobiva pri spisatelji v Zagrebu. Poduk v tej knjižici je temeljit in jasen, in je knjižica zato priporočila vredna.

Slovenski Pravniki je dve polji obširen izšel 15. t. m. v Ljubljani. Prinaša mnogo in mnogovrstnih točk. Spis "O naših pravnih reformah" kaže takó rekoč sistematičen program, ki se bo izvrševal po "Pravniku". Slovenščina je v obče pravilna, krepka in gladka. Naj bi naši juristi, podpirali par excellence svoj list dusevno in z obilo naročbo. Priporočamo ga pa tudi vsem uradnikom in našim izobražencem. Z berilom, kakoršno se kaže že v 1 št. tega lista, obogatimo se individualno s strokovnjaškim gradivom in potrebnim slovarjem.

Slovensko uradovanje. Poglejmo, kaj pravi "Sl. Pravniki" o tem. "Sl. Pravniki" se je izjavil v svojem programu, da bode vedno in povsod potegoval se za razširjenje slovenskega uradovanja. Vpeljava njegova bi neizmerno koristila pravnim interesom. Pač pa je pri nas navada, da se v tem obziru nekoliko preveč krivde sodnijam in sodnijskim uradnikom naklada, češ da ti stavijo opovere slovenskemu uradovanju. Ali mnogo so krive tudi stranke same, ki vsako in tudi najmanjšo vlogo v nemškem jeziku sestavljajo, tako da sodnije fakično nemajo vlog, da bi jih rešile slovensko. To je ravno star abusos med nami! Ko bi stranke same pisale svoje vloge slovensko, potem bi dobivale tudi slovenske odloke.

Na tem polji poklicani so v prvi vrsti narodni župani in pa gospodje cerkveni predstojniki, da prično ledino orati. Princip naj je, da se mora vsaka županiska in vsaka farna vloga spisati v slovenskem jeziku! Napredek bode takoj opaziti! Pohvalno se mora na tem mestu omeniti prečistiti ljubljanski ordinarijat, ki je slovensko uradovanje pri sebi vpeljal. Na Štajerskem pa je pričel boj gospod dekau dr. Uлага, katerega ime naj se tu v prihodnji spomin zapiše!

Dr. I. T.

Razglas. Naznanja se, da se bode posklepu slavnega c. kr. okrajnega šolskega sveta na javni dražbi oddalo kamnarsko delo za novo šolo v Sežani dne 29. t. m.

Načrt kakor tudi pogoji so pri podpisnem krajnem šolskem svetu v razgled.

Krajni šolski svet v Sežani.

Poslanica.*)

Na dopis s Krasa, dne 1. jan. t. l. v števil. 3. "Soče" odgovorim, da jaz sem vedno, kakor uradnik, strankam, občinam in županijam v materinem jeziku dopisoval in dopisujem, da sem pa tako sramotil in grdil slovenščino, kakor gosp. dopisnik popisuje, ni mogoče. Da sem v uradnijskem pisanju slovnične napake naredil, je mogoče, pa tako debelih, kakor dopis,

*) Pod tem napisom ni uredništvo odgovorno ne za vsebino ne za obliko.

trdi, gotovo ne**) da sem mnogokrat v uradniškem pisanju v dotičnih občinah navadno izraze rabil, nočem tajiti, in sicer zato, ker veliko slovenskih izrazov prost kmet ne razume; nočem tudi trditi, da sem po polnoma zmožen uradovanja v slovenskem jeziku, pa upam, da bolje nego gospod dopisnik ali abecednik.

V Volovski, dne 17. januarija 1881.

A. REBEK

Gospodu JOSIPU PIPAN-U, trgovcu
v Trstu.***)

Zopet se Vam je zljubilo v zadnji števec „Soče“ natolcevati stari odbor delalskega društva; zopet pravi, da je primanjkovalo v društveni denarnici nekaj čez 500 gl. Vi se naslanjate na račun, katerega je napravil g. Sadu sam, in ne trije pregledovalci, kakor je to dokazano v „Poslanem“ g. Katalana v listu „Edinost“.

Ne bi se oziral sicer na Vas, ako ne bi Vi bili vse to v svet zatrobili, da stvar čitajo podučeni in nepodučeni v stvari. Mogoče celo, da bi Vam kedo verjel, ki Vas in Vašega značaja ne pozna. Ne Vam torej, ampak sl. občinstvu sem dolžan pojasniti sledeče:

Društveni računi so bili pregledani po gospodih, kakoršni so naš državni in deželni poslanec, predsednik naše tržaške čitalnice, podpredsednik našega društva, in še po drugih gospodih, kateri na vsak način uživajo pri narodu večje zaupanje nego Vi in Vaši nemškutarski pomagači, kateri prav zdaj snujejo nek „Vorschussverein“. Ta društveni račun je odobril tudi občni zbor, ki je bil posebno, kar se tega tiče, tako postavljen, da se vladni komisar vkljub Vaše zatožbe, katere bi delala čast celo sv. „Hermandad“, ni upal niti en hip dvomiti nad njega postavnostjo. Da se pa policija ne more spuščati v skandale, tega ji ne more nihče zameriti, pač pa se je čuditi Vam, velikemu svobodnjaku, da ste okoli policije klečeplazili.

Naš g. državni poslanec in predsednik naše tržaške čitalnice sta Vas tudi vabila, da pridite v društvo in jima dokažite, da so računi resnično napačni, in da primanjkuje v denarnici 500 gl. G. predsednik čitalnice pa nam je pri občnem zboru povedal, da Vas ni hotelo blizo biti, akopram sta Vam ona dva gospoda rekla, da rada z Vami potegneta, ako dokažete to, kar trdite. Kaj je potem Vaše ravnanje? Ali ni to ista strast in morda še kaj slabšega? Jaz se ne spušчам zopet v številke, ker vem, da mi g. urednik ne more odmeriti toliko prostora, ali na kratko Vas pozivljem:

Pridite k meni; če nočete k meni, k g. Nabergoju, ako ne k njemu, k g. Poliču, in če tudi k temu ne, naj si bode tudi k policiji, kjer se Vam tako dopade. Dokažite meni le za en vinar sleparije, pa sem pripravljen ne samo plačati 500 gl., ampak tudi tiste stroške, katere ste imeli Vi, ko ste čas zgubljali za te žalostne intrige.

Nisem bil ni na Angleškem ne na Francoskem niti na Nemškem, kakor se Vi bahate in celo v polemiki priliko iščete, da to občinstvu poveste. Ali pod tako omiko, kakor jo Vi kažete v zadnjem času, ne bi poslal jaz na Angleško niti svojega sovražnika.

V Vaših ustih je beseda „mir“ prava satira. Ako ste hoteli mir, Vam je bil ponujen, kakor sem gori dokazal; ali Vi ste se zarihi z Vašo znano trmo v prepire in danes imate vojsko ne samo v listih, ampak tudi pred sodnijo, kar je sicer žalostno, a poštenjaku potrebno, kedar mora braniti svojo čast.

V Trstu, 18. januarija 1881.

S spoštovanjem
FRANC ŽITKO, trgovec.

**) Dopis s Krasa je zvesto posnel pisano slovenščino z nekega „plačilnega naloga“, kateri je bil priložen dopisu.

***) Upamo, da se vendar konča ta za stvar žalostna pravda vsaj po časnikih, tembolj, ko so si pravdarji že tako napovedali pravdo v ožih sodnijskih prostorih. Naši sovražniki se pa prej ko ne že zdaj veselje nasledkov teh preprirov.

Dunajska borza.

	21. januarija	
Enotni drž. dolg v bankovcih	72 gl. 65 kr.	
Enotni drž. dolg v srebru	73 „ 75 „	
Zlata renta	88 „ 15 „	
1860 drž. posojilo	130 „ 80 „	
Akcije narodne banke	820 „ „	
Kreditne akcije	283 „ 75 „	
London	118 „ 70 „	
Srebro	— „ — „	
Napol.	9 „ 37 „	
C. kr. cekini	5 „ 59 „	
Državne marke	58 „ 10 „	

Epilepsija.

Božjast, krče, tudi v prav hudih primerih, ozdravljam jaz v najkrajšem času po samo meni lastni in vedno uspešni metodi tudi pismeno. Specijalni zdravnik dr. Helmsen v Berlinu N. W. Louisen-Strasse 32. Na stotine že ozdravil.

Ure po ceni

1 pozlačena ura z verižico 2.50 gl.
1 mobilna ura na valje (s cilindrom) 5.— „
1 ura na sidro (ankorca) 6.50 „
1 sreberna ura remontoir 12.— „
1 zlata ura za gospé od 18 gl. do 22 gl.

POROŠTVO 5 LET.

Uhren-Ausverkauf der Uhrenfabrik

von
PH. FROMM,

Wien, I. Rothenthurmstrasse N. 9.

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna prilika, da si za polovico prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celji Evropi, zadelo so tudi Švico; v sled teh razmer se je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvomljiv. Tudi največja fabrika za ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, tor nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako zovane žepne ure so najboljše ure celoga sveta, kojih okrovi so izdelani iz najfinejšega srebrnega niklja, so izredno elegantno gravirani in giljoširani, ter so amerikalanskega sistema. Vsled neke vlastne konstrukcije ne more se taka ura nikdar pokvariti, pače lahko na tla, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.

Proti povzetju, ali vposiljavi male vsote, katere je pri vsakej baži ur zaznamovana, a katero je plačana le pridejena zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za uro in delavska plača, dobi vsakdo najfinejšo repasirano uro skoraj na polovico zastoj. Vse ure so natanko repasirane, tor garantujemo za vsako uro pet let.

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevzemamo s tem dolžnost javno, da vsako nepristoječo uro nazaj vzamemo, in z drugo zamenjamo.

Izpisek ur.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere so pri kozici navijajo brez ključa, z dvojnimi okrovom in kristalnim okrovom, izredno natančno regulovane; razen tega so tudi elektrogalvanično pozlačene, tako da jih nobeden zlatar ne more od prave zlatih razločiti; z verižico, medaljonom itd. preje jeden komad gl. 25, zdaj le gl. 10.20.

1000 komadov krasnih ur na sidro (ankeruhr) od najtežjega srebrnega niklja, tekočih na 15 rubinih, z emaliranimi kazali, kazalom za trenutke in kristalnim ploščnatim steklom, natančno repasirane; preje jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.

1000 komadov mobilnih ur na valje (cylinder-uhr) v teških giljoširanih okrovih od srebrnega niklja, s kristalnim ploščnatim steklom, tekočih na 8 rubinah, fino repasirane, z verižico, medaljonom, in baržunastim etuijem, jeden komad preje gl. 15 zdaj le gl. 5.60.

1000 komadov Washingtonskih ur na sidro od 18lotnega srebra, potrjene od o.k. denarnega usoda, tekoče na 14 rubinih, elektro-galvanično pozlačene, da jih ne more nobeden strokovnjak ali zlatar od prave zlatih razločiti; fino na trenutke regulovane in poskušene. Teh ur stal je preje jeden komad gl. 27, zdaj pa le gl. 13.40.

1000 komadov Washingtonskih remontoir žepnih ur, od pravega 18lotnega srebra odobrenega od c. k. denarnega urada, pod najstrogim jamstvom na trenutke repasirane, s kolesjem od niklja in privilegiranim regulovanjem, tako da ni treba teh ur nikdar popravljeti. Pri vsakej uri da se zastoj tudi jedna zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ; vsaka taka ura stala je preje 35 gl. zdaj pa samo gl. 16.

1000 komadov ur za dame od pravega zlata z 10 rubini, preje gl. 40 zdaj gl. 20.

1000 komadov remontoir ur od pravega zlata za gospode ali gospé, preje 100 gl. zdaj gl. 40.
650 budnih ur z ropotcem, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalnej mizi, preje gl. 12, zdaj le 4.80.

650 komadov ur z majatnikom (pendeluhr) v fino izrezljanih gotičkih visokih omaricah, navijajo se vsakih osem dnij, fino na trenutke regulovane, lepe in impozantne. Ker je taka ura po minulih 20 letih še dvakrat več vredna, naj bi jo imela vsaka družina, posebno ker so s tako uro soba olepša. Te ure stale so preje gl. 35, zdaj se dobi jeden komad za smešno nizko ceno gl. 15.75.

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala vsota.

Naslov: Uhren-Ausverkauf

von
Philipp Fromm, Uhrenfabrik,
Wien, Rothenthurmstrasse N. 9.

Naznanilo.

Podpisani svečar, odličen na raznih svetovnih razstavih in tudi na najnovejši v Gradcu, priporoča čč. cerkvenim oskrbništvom svoje sveče, sestavljene iz samega voska, kakor so predpisane za službo božjo in se izdelujejo pod nadzorstvom preč. nadškofijske kurije v Gorici.

On tedaj ne more goljufati in utegne s poroštvom priporočati ne samo dobre, kakor drugi svečarji, ampak tudi (kar je najzanimivejše in največja dolžnost) tudi prave sveče iz čistega voska; on se odreka vsakemu plačilu, ko bi se kedar koli potrdilo, da bi njegove sveče, prodane za voščene in kakor take zaručenjene, vendar imele kako drugo primes.

Njegove sveče ne kapljajo, goré mirno in zgoré počasu.

Cena jim je 2.50 za kilo, enako 1.40 gl. za dunajski funt, in je čas nakup plačati v enem letu brez obresti.

In da nakup slav. oskrbništvom polajšamo, razpošiljamo pri nas kupljene sveče brezplačno gledé na davek in vožnino do najbližnje železniške postaje, luke ali pošte.

Vsak čas je preskrbljen z veliko zalogo ne samo takih sveč, ampak tudi torč s 4 ali 1 stenjem (tohtom), velikonočnih, slikanih sveč itd., itd., vsake veličine in debeline. On misli torej, da je kos tekmovati na vsako stran z vsakim zunanjim in domačim svečarjem.

Tudi ima veliko zalogo sveč, torč itd. itd. nižih vrst, to je sottana, po 2.20 gl. in III. vrste po 1.80 gl. kilo, s pogoji, kakor zgoraj.

Prosim po takem sl. oskrbništvu vzeti na znanje moje poroštvu o pravem blagu, o vrednih cenah in najugodnijih pogojih.

S posebnim spoštovanjem se podpiše

prevdani

Alojzij Bader

v Gorici, semeniška ulica števec 24.

Bergerjevo medicinsko MULO IZ SMOLE (THEERSEIFE).

Priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se skoro v vsch evropskih državah s sijajnim uspehom proti vsakovrstni nečistosti na polti,

osebno proti kroničnim in luskastim lišajem, hramstam, nalezljivim hrastam, proti rudečemu nosu, ozebljini, potenja nog, prihajajo na glavi in bradi. — Bergerjevo mulo iz smole ima 400% smole iz lesa, in se bistveno razločuje od vseh drugih smol, ki se prodajajo. — Da se prekanjanju izogneš, zahtevaj določno Bergerjevo mulo iz smole in glej na znani zavitek. — Kot neostro mulo iz smole za odstranjenje nečistosti na polti, zoper hraste na polti in glavi otrok, kakor kot neprekosljivo kosmetsko mulo za vmiavanje in kopanje za vsakdanje rabo rabi:

Bergerjevo glicerina mulo iz smole,

ki ima 35% glicerine in je fino parfumano.

Cena za komad vsake vrste 35 kr. s brojuro vred.

Glavni razpošiljavce: lekarnar G. Hell v Opvu.

Glavna zaloga za Gorico pri gg. lekarnarji F. Cristofolletti (Zanetti) in A. Pontoni.

Tisoč in ena noč.

Pravljica iz jutrovnj del.

Bolj kratkočasni in mikavni povesti ni kmalo, kakor Tisoč in ena noč; dokaz temu, da so jih že čoro vsi uarodi v svoj teraturo sprejeli.

Vsak mesec izhajata dva snopiča v ličnem zavitku po 64 strani in eno podobno. Vse knjige bodo obsegale kakih 40 snopičev. Cena snopiču 20 kr., po pošti 22 kr.

Abonuje se pri založniku I. Krajcu v Novomestu, pa tudi po vseh dukvarnah. — Dobivajo se tudi

Spisi KRISTOF SMIDA. Družaj izšla 2 zvezka. Cena zvezku, posebno lično vez. 70, trdo 40, mehko 30 kr.

